

Sosiaali- ja terveysvaliokunta
Kirjaamo
PL 29
00023 Valtioneuvosto

Viite Lausuntopyyntö HE 80/2015 vp

Tehy ry:n lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi varhaiskasvatustilain sekä lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annetun lain muuttamisesta

Päivähoito-oikeuden rajaaminen

Subjektiiivista päivähoito-oikeutta rajattaessa hallituksen esityksen mukaisilla perusteilla taataan alle esikouluikäisille lapsille 20 tuntia varhaiskasvatusta viikossa.

Rajaaminen kaventaa lapsen ja perheiden yhdenvertaisuutta ja pahimmassa tapauksessa leimaa perheitä ja lapsia. Hallituksen esityksen mukaan lapselle on aina järjestettävä kokopäiväinen päivähoitopaikka, jos se on tarpeen lapsen kehityksen, tuen tarpeen tai perheen olosuhteiden takia taikka se on muutoin lapsen edun mukaista. Johdonmukainen ja oikea-aikainen palveluohjaus, jossa huomioidaan myös avoimet varhaiskasvatustilapalvelut (kerhot, avoin päiväkotit) on vaihtoehto päivähoito-oikeuden rajaamiselle. Varhaiskasvatustilapalvelut tulee perustua lapsen ja perheen tarpeisiin.

Päivähoito-oikeuden rajaamisen vaikutukset henkilöstöön

Heikon taloustilanteen vuoksi Tehy pitää subjektiiivisen päivähoito-oikeuden rajaamista hyväksyttävänä kompromissina edellyttäen että muutos ei hankaloita naisvaltaisen alan työssäkäyntiä. Hallituksen esityksessä todetaan, että muutos tulee vähentämään kuntien varhaiskasvatustilapalvelun henkilöstöä ja lisäksi muutoksella arvioidaan olevan vaikutusta sijaisten ja muun henkilöstön määrään. Myös osa-aikatyö saattaa lisääntyä. Säästö kohdistuu tältä osin matalapalkkaiseen naisvaltaiseen alaan. Tässä työllisyys- ja taloustilanteessa tämä on huono ratkaisu. Osapäiväryhmien muodostaminen, osapäiväryhmien korkeammat suhdeluvut (1/13), kasvavat ryhmät ja ylittyvät suhdeluvut kuormittavat jo nyt kuormittunutta henkilöstöä entisestään, joka vaikuttaa kielteisesti työssä jaksamiseen ja viihtymiseen. Tehyn näkemys on, että päivähoito-oikeuden muuttaminen ei saa johtaa työpaikkojen vähenemiseen eikä osa-aikaisen matalapalkkaisen työn lisääntymiseen.

Osapäiväryhmän suhdeluku

Subjekttiivisen oikeuden muutos tulee kasvattamaan osapäivätoiminnan määrää. Hallituksen esityksen mukaan noin 9500 yli 3-vuotiasta lasta siirtyy kokopäiväisestä osapäiväiseen varhaiskasvatukseen. Näiden lasten osalta suhdeluku muuttuu osapäiväryhmän suhdeluvuksi eli 1 aikuinen/ 13 lasta. Tällöin lapset saavat osapäiväryhmässä vielä vähemmän aikuisen huomiota ja hoivaa ja tämä vaikuttaa heikentävästi varhaiskasvatuksen laatuun.

Samoissa tiloissa ja samalla henkilöstöllä voidaan pitää kaksi neljän tunnin osapäiväryhmää peräkkäin, mikä on erittäin raskasta henkilöstölle. Osapäivätoimintaa ja sen ryhmäkokoja (1 aikuinen / 13 lasta ja enimmillään 3 aikuista / 39 lasta) pitää arvioida uudelleen, jotta varhaiskasvatuslain mukaiset tavoitteet täyttyvät myös osapäiväisessä hoidossa. Erilaiset suhdeluvut osapäivähoidossa ja kokopäivähoidossa lisäävät eriarvoisuutta. Osapäivähoidossa ja kokopäivähoidossa on noudatettava samaa lasten ja henkilöstön välistä mitoitus.

Päiväkodin mitoituksesta poikkeaminen

Hallituksen esityksessä viitataan monin kohdin päivähoitoasetuksen § 6 joka mahdollistaa lyhytaikaisen poikkeamisen suhdeluvusta lapsen hoitoaikaa laajennettaessa. On tärkeää, että oikeus samaan päivähoitopaikkaan säilyy muutostilanteissa. Lapsiryhmässä tulee kuitenkin turvata oikea henkilöstömitoitus koko hoitopäivän ajan. Poikkeaminen säädetystä mitoituksesta tulee olla tarkoin rajattu ja mahdollinen vain äkillisissä sairauspoissaoloissa, jotta päivähoiton laatu ja turvallisuus voidaan taata. Tilapäisestä poikkeamisesta tulee lausua selkeämmin ja ilman tulkinnan varaa, johon nykyiset poikkeamiset perustuvat.

Tehy ry pitää erityisen tärkeänä, että varhaiskasvatuksessa on riittävä määrä säädettyä henkilöstöä ja tavoitteet huomioiden muuta tarvittavaa henkilöstöä.

Esiopetus

Hallituksen esityksessä esiopetuksessa olevalla lapsella olisi oikeus ainoastaan keskimäärin neljä tuntia päivässä kestäväan esiopetukseen. Monilla esiopetuksessa olevilla lapsilla on myös varhaiskasvatustarve vanhempien työssäkäynnin tai opiskelun takia. On kohtuutonta ajatella, että lapsi esiopetuksen jälkeen siirtyy kerhotoimintaan, jossa on eri henkilökunta, lapset ja toimitilat. Lapsella on oikeus yhtenäiseen päivään, johon liittyy kasvattajat, muut lapset, tilat jne. Esiopetus ratkaisu ei lähde lapsen tarpeista eikä ole lapsen edun mukaista.

Lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuki

Yksityisen hoidon tuki ja oikeus kunnalliseen päivähoitoon on toteutettava yhdenvertaisesti. Yksityisen hoidon tuen rajaaminen on linjassa subjektiiviseen päivähoito-oikeuden rajaamisen kanssa.

Hyvä varhaiskasvatuksen taso ja riittävät resurssit varmistavat tutkimusten mukaan lasten myöhempää koulumenestystä ja ennaltaehkäisevät ongelmia. Tämän päivän säästöissä ei tule aiheuttaa turhia kustannuksia tulevaisuuteen.

Lausunto on tehty yhteistyössä Suomen Lastenhoitoalan Liiton kanssa.

Helsingissä 10.11.2015

Rauno Vesivalo
Puheenjohtaja
Tehy ry

Kirsi Sillanpää
Johtaja
Tehy ry

Lisätietoja
Eva Siitonen
Sosiaalipoliittinen asiantuntija
Tehy ry
eva.siitonen@tehy.fi